
RECENZIE DE CARTE

Un valoros set de materiale didactice în sprijinul pregătirii jurnaliștilor și viitorilor specialiști în comunicare

Recent, au apărut la Chișinău un pachet de trei valoroase lucrări cu conținut statistic și caracter didactic:

- *STATISTICA ÎN COMUNICARE*
- *INTERPRETAREA DATELOR STATISTICE ÎN JURNALISM*
- *GHIDUL DE ÎNȚELEGERE ȘI RELATAREA STATISTICILOR. RESURSĂ PENTRU JURNALIȘTI ȘI COMUNICATORI*

Scopul acestor lucrări este să ofere viitorilor jurnaliști și specialiști în comunicare competențe suplimentare în valorificarea informațiilor statistice și să le permită să utilizeze corect și în cunoștință de cauză datele statistice, precum și să le interpreteze într-un mod profesionist, asigurând astfel calitatea produsului mediatic pus ulterior în circulație.

Cele trei apariții editoriale sunt rodul materializării unui proiect de cercetare, având conducător pe Conf. univ. dr. Mihail Guzun. Proiectul a fost sprijinit de către Biroul Național de Statistică (BNS) al Republicii Moldova și a beneficiat de suportul Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD), în cadrul Proiectului Comun ONU „Consolidarea Sistemului Statistic Național”.

Colectivul de autori este format din: Ludmila Andronic, Georgeta Stepanov, Igor Guzun, Ion Pârțachi sub coordonarea conf. dr. Mihail Guzun.

Aceste discipline, nou incluse în curriculum Facultății de Jurnalism și Comunicare din Universitatea de Stat a Republicii Moldova, contribuie la formarea unei viziuni sistemice și multiaspectuale privind funcțiile instituțiilor mediatice și rolurile comunicatorilor în exploatarea corectă și diseminarea datelor statistice, precum și privitor la efectele materialelor

elaborate, care reflectă diverse aspecte prin utilizarea de informații statistice.

Obiectivele principale ale proiectului le-au constituit:

- instruirea studenților care urmează studiile la facultățile de jurnalism și științe ale comunicării, în materie de statistică;
- familiarizarea viitorilor lucrători din mass-media și serviciilor de relații cu publicul, comunicatorilor în general, cu procedeele de obținere a indicatorilor statistici,
- dezvoltarea cunoștințelor și formarea abilităților necesare în vederea utilizării datelor statistice, identificarea modalităților de punere în valoare a datelor statistice în textele publicate sau difuzate prin mijloacele electronice, găsirea soluțiilor de evitare a capcanelor, cu care, după cum ne demonstrează și practica ziaristică, se poate confrunta aproape fiecare jurnalist.

Scopul urmărit prin această extensie a planului de pregătire a viitorilor jurnaliști a fost înlesnirea conlucrării dintre cei care produc datele statistice și cei care le utilizează, identificarea modalităților de amplificare a acestei conlucrări, formarea deprinderilor de utilizare a paginii oficiale a Biroului Național de Statistică în procesul de căutare a datelor și metadatelor, în apelarea la Banca de Date a BNS.

Bunele practici demonstrează că, pentru a obține calitate și credibilitate, este absolut necesar ca specialistul din domeniul jurnalismului și al relațiilor publice să consulte, să interpreteze corect și să valorifice datele statistice. În acest context, autorii subliniază: *„Mergând mână în mână, statistica, comunicarea și jurnalismul pot genera consecințe benefice pentru comunitatea umană. Pot ajuta oamenii să înțeleagă și să conștientizeze ce se întâmplă în jurul lor și să-i implice astfel în activitățile practice. Pot mobiliza autoritățile să obțină performanțe comparabile cu țările spre care tindem să ne integrăm. Sau, pur și simplu, să-i ajute pe toți să știe și să cunoască mai multe, să se orienteze mai bine în labirinturile lumii contemporane, să procedeze în mod conștient, să se dezvolte și să trăiască o viață productivă”*

Cursurile sunt adresate studenților, precum și tuturor celor ce lucrează în acest domeniu, se corelează armonios cu alte module fundamentale și speciale din curriculum și țin de comunicarea publică. Toate acestea, în ansamblul lor și în interdependență contribuie la abordarea științifică și pragmatică a activității specialiștilor din domeniul jurnalismului profesionist. Disciplinele oferă studenților cunoștințe teoretice referitoare la măsurarea prin indicatori adecvați procese economice și sociale și valorifică concepte precum: „statistică”, „analiză statistică”, „indicator statistic”, „valoare medie”, precum și noțiuni-gen: „date statistice”, „interpretare statistică”, „roluri mass-media”, „efecte mass-media”,

„funcții mediatice”, „disfuncții mediatice”, „analiză”, „comparație”, „Birou Național de Statistică” etc. prin prisma rolului, importanței și specificului lor în asigurarea calității produsului informațional contemporan. De asemenea, cursurile acordă atenție conceptelor-cheie ale comunicării publice: „masiv informațional potențial”, „proces de documentare”, „sursă de informare”, „informație statistică”, „dreptul la informație”, „responsabilitate socială”, „imparțialitate”, „libertate de expresie”, „obiectivitate”, „echidistanță” etc.

Aceste discipline vor contribui la formarea unor noi competente viitorilor absolvenți, precum și abilități în:

- soluționarea problemelor specifice cu utilizarea statisticilor în contextul domeniului de formare profesională;
- aplicarea de cunoștințe teoretice în efectuarea activităților aplicative;
- colectarea, interpretarea și utilizarea datelor statistice relevante din domeniile investigate;
- aplicarea tehnicilor fundamentale de documentare și de redactare a materialelor informative care cuprind date statistice;
- cunoașterea principiilor de organizare, normelor și principiilor de funcționare a instituțiilor producătoare de date statistice.

Câteva teme, selectiv extrase, din cuprinsul celor două manuale:

- Prezentarea, prelucrarea și interpretarea datelor statistice sub formă de serii statistice, prin tabele statistice și sub forma reprezentărilor grafice;
- Logica și modalitățile de determinare a mediilor și de evitare a capcanelor;
- Indicatorii economici relevanți pentru descrierea și interpretarea economiei naționale;
- Indicatorii sociali relevanți pentru descrierea și interpretarea aspectelor demografice și sociale;
- Modalități de utilizare a datelor statistice în jurnalism;
- Analiza știrilor: faptul ziaristic și informația statistică ;scrierea reportajelor cu utilizarea corectă a statisticilor;
- Surse, tipuri de statistici, modalități și reguli generale de documentare și utilizare a datelor statistice în comunicarea publică și în comunicarea Corporativă.

Cele două manuale sunt însoțite de un instrument ajutător - ***Ghidul de înțelegere și relatare a statisticilor. Resursă pentru jurnaliști și comunicatori***-avind caracter utilitar, plin cu exemple și cazuistică jurnalistică. Sunt dezvoltate aspecte precum: limbajul statistic, erorile comune în calcul și interpretare, scrierea și prezentarea cifrelor, ilustrarea statisticilor: de la grafice la infografice și videografice.

Lucrarea se încheie cu prezentarea aspectelor etice ale utilizării datelor statistice. În viziunea autorilor, problemele etice legate de utilizarea și comunicarea datelor statistice presupun respectarea unor principii de bază precum:

Integritate: care impune, ca jurnaliștii și comunicatorii, când utilizează informații statistice, să fie onești și să aibă întotdeauna în vedere interesul public, iar datele să fie corecte.

Competență profesională: presupune cunoașterea profundă a realității și reflectarea ei prin cei mai adecvați indicatori statistici, precum și conștientizarea limitelor profesionale proprii, motiv care impune, când este cazul, apelul la consultarea avizată a specialiștilor. Ei trebuie să țină seama de faptul că articolele și materialele de PR elaborate au întotdeauna un impact asupra publicului, fapt ce impune un grad mare de responsabilitate.

Confidențialitate: Informațiile confidențiale nu vor fi divulgate, cu excepția cazului în care există permisiunea specifică, acordată de către părțile vizate, dacă acest fapt urmărește interesul public, sau cu excepția cazului în care comunicatorul este obligat să facă acest lucru prin lege.

Deci, utilizarea datelor statistice în elaborarea materialelor jurnalistice impune respectarea strictă a **codului deontologic** al profesiei de jurnalist - comunicator.

Lucrările sunt o apariție originală și valoroasă care răspunde unor specializări din domeniul jurnalism și al comunicării, o încercare cu reușită deplină de a forma deprinderi de calcul și interpretare pentru studenți și masteranzi care nu au dobândit o pregătire statistică economică aprofundată prealabilă.

Elementele de succes ale acestei lucrări, așa cum se poate constata atât din cuprinsul cărții, cât și din conținutul detaliat, se desprind din ideea educațională dominantă, axată pe formarea unei gândiri științifice statistice și, conving prin dorința de a conferi vizibilitate caracterului original și simplității statisticii văzută ca instrument de fundamentare a unor judecăți asupra unor procese economice și sociale.

Un **Glosar** de termeni încheie lucrarea, sporind și prin aceasta caracterul utilitar al primelor două manuale.

Bibliografia, atașată fiecărei lucrări, detaliată și la obiect, atestă și ea, dacă mai era necesar, că autorii au realizat o temeinică documentare, oferind celor interesați și posibilitatea studiului mai aprofundat al problematicii statistice aplicate.

Ilustrările și cazuistica inserată în lucrări, sunt deosebit de bogate și puternic ancorate în realitățile țării, fapt de natură să consolideze cultura general economică a viitorilor absolvenți.

Dincolo de aprecierea cărții și propunerea ei spre difuzare în afara sferei studențimii universității, se impune a fi făcută și o invitație autorilor de a continua periplul statistic, cu același interes și aplecare, motivare educațională și spirit inovativ.

Prof.dr. emerit Al.Isaic-Maniu
Academia de Studii Economice, București